

УДК 338.1:632(477):005.334:005.412

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V52\(2025\)-18](https://doi.org/10.31521/modecon.V52(2025)-18)

Мірзоєва Т. В., доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0002-0034-6138

e-mail: mirzoeva_tetiana@nubip.edu.ua

Нагорний В. В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0001-5551-4779

e-mail: nagornyvitaliy@nubip.edu.ua

Непочатенко О. А., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва та бізнес-технологій, Уманський національний університет, м. Умань, Україна

ORCID ID: 0000-0001-5049-983X

e-mail: nepochatenko2@gmail.com

Ринок засобів захисту рослин в Україні: ризики та перспективи

Анотація. У статті визначено основні фактори, що впливають на розвиток ринку засобів захисту рослин в Україні, а також чинники, які зумовлюють необхідність використання пестицидів агровиробниками. Розкрито сучасний стан ринку засобів захисту рослин та його регіональні особливості. Окреслено основні ризики українського ринку засобів захисту рослин, спричинені воєнними діями, серед яких: падіння обсягів продажів; порушення логістичних ланцюгів; зростання цін; поширення контрафактної продукції; нестабільність цін на зерно; нестабільність прибутків агровиробників. Акцентовано, що застосування фальсифікованих засобів захисту рослин може мати не лише короткострокові негативні наслідки для довкілля та здоров'я людини, а й зумовлювати довгострокові ризики. На підставі аналізу сучасного стану ринку та чинників ризику окреслено перспективи його розвитку.

Ключові слова: засоби захисту рослин; ринок; цінова кон'юнктура; оператори ринку; агровиробники; вирощування сільськогосподарських культур; ризики; перспективи розвитку.

Mirzoieva Tetiana, Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor at the Department of Economics, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Nahornyi Vitalii, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor at the Department of Economics, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Nepochatenko Oleksandr, PhD (Economics), Associate professor at the Department of Entrepreneurship and Business Technology, Uman National University, Uman, Ukraine

The Plant Protection Market in Ukraine: Risks and Prospects

Abstract. Introduction. In the context of global food security threats, plant protection products are an essential tool for increasing crop yields and protecting them from pests, diseases, and weeds. Therefore, developing agriculture today without plant protection products is impossible.

Purpose. This study outlines the prospects for developing the Ukrainian plant protection products market based on an analysis of its current state and the risks it faces in today's changing conditions.

Results. The main factors influencing the development of the plant protection products market in Ukraine, as well as the factors determining the need for pesticides among agricultural producers, are identified. The growing world population and the increasing need for food are emphasized as the main drivers of the increased demand for pesticides. The current state of the plant protection products market in Ukraine and its regional characteristics are revealed. It was found that international companies mainly offer Ukrainian farmers innovative, high-efficiency products, while Ukrainian companies offer similar products at a more affordable price. The war was found to have reduced the import of pesticides to Ukraine, opening up new opportunities for Ukrainian producers of plant protection products. The main risks to the Ukrainian plant protection products market caused by military action were identified, including decreased sales, logistics chain disruption, price increases, counterfeit products, unstable grain prices, and inconsistent agricultural producer profits. It is emphasized that using counterfeit plant protection products can have negative consequences for the environment and human health in the short term and continue to cause harm in the long term.

¹Стаття надійшла до редакції: 19.08.2025

Received: 19 August 2025

Conclusions. Based on the analysis of the current state of the specified market and the risks affecting it, the following prospects for the future are outlined: increased use of biological plant protection and integrated protection systems, development and implementation of safer plant protection products, improved regulation and control over their circulation, and further development of partnerships between pesticide manufacturers and farmers.

Keywords: plant protection products, market, price situation, market operators, agricultural producers, crop cultivation, risks, development prospects.

JEL Classification: L11; O10; Q13.

Постановка проблеми. За даними FAO (Міжнародної продовольчої та сільськогосподарської організації ООН), у останні десятиліття середньорічні світові втрати врожаю сільськогосподарських культур через шкідників, хвороби та бур'яни перевищують 30%. На тлі загроз продовольчій безпеці у світі застосування засобів захисту рослин (ЗЗР) виступає важливим інструментом підвищення врожайності та захисту культур від шкідників, хвороб і бур'янів. Тому сучасне сільське господарство не може обійтися без використання ЗЗР. Водночас в Україні у змінних умовах сьогодення з викликами зіштовхнулися як виробники ЗЗР, так і агровиробники, які їх застосовують. Крім того, все ще актуальним залишається питання раціонального, екологічно безпечного та економічно обґрунтованого використання засобів захисту рослин. Усе це формує досить невизначені перспективи розвитку ринку ЗЗР в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Ринок засобів захисту рослин є об'ємним і динамічно змінюваним. Змінні тенденції, що його характеризують, постійно перебувають у полі уваги науковців і практиків. Група дослідників на чолі з Н. Вдовенко [4] розглядала перспективи формування і розвитку ринку ЗЗР у сільському господарстві на глобальному та національному рівнях, аналізувала структуру використання пестицидів і визначала країни, що лідирують за обсягами застосування, експорту й імпорту пестицидів у світі.

Нерянова І. В. та Голюк В. Я., досліджуючи проблеми і стан ринку ЗЗР в Україні в умовах війни, виявили, що аграрії, обмежені оборотними коштами, були змушені на третину зменшити використання агрохімічних препаратів порівняно з нормами, а перспективи розвитку ринку визначили як невизначені [10].

Крутякова В. та ін. приділяли увагу сучасному стану й проблемам українського ринку біологічних ЗЗР і дійшли висновку, що його неефективне функціонування гальмує процеси екологізації

землеробства та впровадження екобезпечних технологій [8]. Амонс С. Е. аналізував сучасний стан застосування біологічного захисту культур у контексті розвитку органічного сільського господарства [1].

Науковці Нужна Ю. К. та Пічугіна М. А., досліджуючи ринок ЗЗР України в контексті викликів євроінтеграції, акцентували увагу на тому, що частка контрафактної продукції за даними міжнародних організацій становить не менше 20% [11].

Станкевич С. В. аналізував ринок ЗЗР у розрізі ТОП-5 сільськогосподарських культур України: кукурудзи, пшениці, соняшнику, сої та ріпаку [16]. Степанець І. П. обґрунтовував, що використання якісних ЗЗР дає змогу підприємствам ефективніше займатися рослинництвом і підвищувати конкурентоспроможність агропродовольчої продукції [17].

Овсієнко О. В. і Мержвінський О. С. аналізували збутові стратегії дистриб'юторів ЗЗР на українському ринку [12]. Телічка Н. А. та Адубецький В. О. приділяли увагу управлінню інноваційно-інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання на ринку ЗЗР, зазначаючи, що це питання потребує подальших досліджень [18].

Незважаючи на достатньо широке вивчення проблематики ринку засобів захисту рослин, вона потребує подальших досліджень із урахуванням процесів, факторів і ризиків, що мають місце в трансформаційних умовах сьогодення.

Формулювання цілей дослідження. Метою дослідження є окреслення перспектив розвитку українського ринку засобів захисту рослин на основі аналізу його сучасного стану та ризиків у змінних умовах сьогодення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Засоби захисту рослин (пестициди) охоплюють інсектициди, фунгіциди, гербіциди, препарати для протруювання насіння та десиканти. Сукупність цих препаратів формує структуру ринку ЗЗР за їх видами (табл. 1).

Таблиця 1 Структура ринку засобів захисту рослин за видами препаратів
 в Україні

Вид препарату	Характеристика
Гербіциди – спрямовані на боротьбу з бур'янами	Найбільший сегмент ринку, що зумовлено високою забур'яненістю полів і необхідністю контролю бур'янів для забезпечення високих врожаїв.
Фунгіциди – засоби для профілактики хвороб рослин і боротьби з ними	Другий за обсягом сегмент українського ринку ЗЗР; попит на нього зростає у зв'язку з поширенням грибкових захворювань рослин, що значною мірою спричинене змінами клімату.
Інсектициди – препарати, що призначені для боротьби зі шкідливими комахами і їх личинками	Сегмент, який демонструє стабільне зростання через активізацію шкідників і необхідність захисту посівів від них.
Інші ЗЗР. Ця група охоплює протруйники насіння, десиканти та інші препарати	Протруйники призначені для запобігання передачі хвороб через насіння та пошкодженню рослин шкідниками; десиканти використовуються для прискорення досягнення врожаю сільськогосподарських культур.

Джерело: складено авторами на основі [13, 7]

складено авторами на основі [13, 7]

Розвиток ринку засобів захисту рослин залежить від низки факторів, серед яких зміна клімату, попит на сільськогосподарські продукти, стан екосистем, законодавства й інновацій у сільському господарстві. Значною мірою зумовлюють збільшення попиту на ЗЗР зростаюча чисельність населення у світі та збільшення потреби в продовольстві. Основними факторами, що зумовлюють необхідність використання ЗЗР безпосередньо агровиробниками є:

- захист від шкідників і хвороб – дозволяє уникнути втрат урожаю через шкідників, хвороби і бур'яни;
- підвищення врожайності – ЗЗР дають змогу рослинам розвиватися без перешкод, а це сприяє збільшенню врожайності;
- покращення якості продукції – завдяки збереженню рослин від пошкоджень шкідниками й хворобами поліпшується як якість продукції, так і її товарний вигляд;
- економічна вигода – за рахунок захисту від шкідників і хвороб агровиробники можуть суттєво зменшити фінансові втрати.

В умовах сьогодення в Україні виробники пестицидів пропонують агровиробникам широкий асортимент таких препаратів, і, що важливо, для них на основі наукових досліджень встановлено обґрунтовані норми, кратність і терміни обробок, час очікування, спектри ефективної дії. Це забезпечує максимальну ефективність і водночас низький рівень токсичності для довкілля та людського організму. За інформацією Держпродспоживслужби станом на серпень 2025 р. українські сільськогосподарські підприємства були забезпечені засобами захисту рослин на 97,7%. Найбільші запаси в аграріїв Чернігівщини (125,7%) та Одещини (118,6%), найменші – на Запоріжжі (59,6%) і Донеччини (59,9%) [6].

Основними операторами на українському ринку ЗЗР є міжнародні компанії (зокрема, Syngenta, Bayer, BASF, Corteva Agriscience) і вітчизняні виробники (ALFA Smart Agro, Ukravit, BAYTON та інші). Варто відзначити, що на українському ринку працюють найпотужніші

світові гравці: Syngenta зберігає лідерство на світовому ринку з обсягом продажів у 13,6 млрд дол. США у 2024 р., за нею слідує Bayer – 12 млрд дол. США, BASF – 9 млрд дол. США та Corteva Agriscience – 7,3 млрд дол. США [3]. Міжнародні компанії здебільшого пропонують українським аграріям інноваційні препарати з високою ефективністю, тоді як вітчизняні – аналоги за більш доступною ціною. Відповідно, конкуренція на українському ринку ЗЗР досить висока, тому виробники активно працюють над розробкою нових продуктів і вдосконалюють наявні.

До 2022 р. основним джерелом надходження товару на український ринок був імпорт, але після повномасштабного вторгнення його обсяги скоротилися на третину. Основна причина цього – втрата посівних площ. Так, за інформацією Міжнародного центру української перемоги, в Україні через війну з РФ не використовується понад 5000 тис. га орних земель. Від 24 лютого 2022 р. Україна втратила 19,3% посівних площ. Скорочення імпорту ЗЗР пов'язане також зі зменшенням їхнього споживання агропідприємствами. Варто відзначити, що тенденція до скорочення витрат на засоби захисту рослин серед українських аграріїв спостерігалася ще до повномасштабного вторгнення. В умовах війни аграрії тим більше намагаються економити на «хімії». За даними опитування агровиробників, яке проводила компанія Pro-Consulting у березні 2024 р., понад 50% респондентів зазначили, що «їм не вистачає коштів для забезпечення своїх господарств добривами та ЗЗР і вони вносять препарати у мінімальних кількостях» [2]. Близько 10% респондентів повідомили, що з початком війни з імпортних препаратів перейшли на вітчизняні; основним фактором вибору стала ціна.

Відтак, у 2023 р. ключовим фактором, а отже й ризиком, на українському ринку ЗЗР були ціни на продукцію. Оскільки основні імпортери скоротили обсяги поставок препаратів, у внутрішніх виробників з'явилася можливість зайняти вільні ніші на ринку. Але проблемою для українських виробників ЗЗР було й залишається постачання сировини – активні речовини

для пестицидів (ЗЗР) не виробляються на території України, зазвичай ключовими постачальниками сировини виступають Європа та Китай. Тим не менше, внутрішні виробники, наприклад Ukravit і ALFA Smart Agro, в умовах війни продовжили нарощувати свою присутність на внутрішньому ринку, у тому числі за рахунок цін, різноманітних програм лояльності й підтримки агровиробників. Наприклад, компанія Ukravit після початку окупації Харківщини і Херсону роздала тамтешнім аграріям свою продукцію. Після деокупації аграрії повністю розрахувалися. У подальшому клієнти, яких підтримала компанія, рекомендували виробника іншим аграріям, тому у 2023 р. кількість клієнтів в Ukravit відчутно збільшилася. За підсумками 2023 р. Ukravit збільшила обсяги продажів у фізичному вимірі на 10-15%. На кінець 2023 р. український ринок ЗЗР перебував у надлишках, обсяги виробництва в галузі значно зросли, імпорт також почав вирівнюватися до рівня існуючих потреб. Станом на лютий 2024 р. у розрізі регіонів найбільший рівень забезпеченості пестицидами фіксувався в Черкаській (38,9%), Вінницькій (35,7%) і Чернівецькій (32,9%) областях [9].

Мають місце й інші регіональні особливості на українському ринку ЗЗР, зумовлені ризиками, з якими стикаються агровиробники. Наприклад, у прифронтових областях, у регіонах ризикованого землеробства з невисоким рівнем урожайності простежується тенденція до застосування однокомпонентних або простих пестицидів. Пов'язано це з тим, що аграрії спрощують агрономічний підхід і скорочують витрати, обробляючи ґрунт із мінімальною собівартістю, оскільки вкрай складно передбачити

майбутнє. На заході ж України, де більш сприятливі гідротермічні умови, вище насичення культур і потенційно вищий рівень урожайності, використовують дорожчі й потужніші продукти.

У 2024 р. ринок засобів захисту рослин в Україні, порівняно з 2023-м, залишився стабільним [14]. Через покращення ситуації з зерновим експортом дещо зріс попит на ЗЗР з боку агровиробників. Хоча під впливом низки економічних чинників фермери продовжили шукати більш дешеві рішення й технології. Відбулося також зміщення періоду закупівель. Якщо до повномасштабної війни активним періодом закупівель в агровиробників був жовтень-листопад, оскільки вони до цього часу реалізовували продукцію і починали закуповувати на майбутній сезон усі необхідні ресурси, то в умовах війни цей період змістився на 2–3 місяці. Так, у 2024 р. аграрії необхідні обсяги ресурсів для виробництва закуповували в лютому-березні. Але, як зазначали фахівці, навіть на початку березня були аграрії, які не визначилися з культурами [15]. Пов'язано це було з тим, що агровиробники спостерігали за ситуацією з експортом, стежили за новинами і намагалися прогнозувати, що краще посіяти, щоб не мати збитків. Особливо ризикували через воєнні дії аграрії Харківщини, Дніпропетровщини, Запоріжжя, Миколаївщини.

Станом на 2024–2025 рр. на українському ринку мали місце ризики, які через війну загострилися, основними з яких були ризики падіння обсягів продажів, порушення логістики, зростання цін на ЗЗР, а також ризики контрафактної продукції (табл. 2).

Таблиця 2 Ризики українського ринку ЗЗР, спричинені воєнними діями

Падіння обсягів продажів	Через окупацію частини територій, заміновані поля і загальну нестабільність в умовах війни, аграрії зменшили використання ЗЗР, що й призвело до падіння ринку.
Порушення логістичних ланцюгів	Війна суттєво ускладнила логістику, через що виникли перебої в постачанні ЗЗР, особливо для агропідприємств, які розташовані в зоні бойових дій, або тих, у яких виникли проблеми з транспортуванням.
Зростання цін	Високий рівень цін на пестициди суттєво вплинув на обсяги використання.
Контрафактна продукція	На українському ринку все ще присутня значна кількість підроблених ЗЗР, що завдає збитків виробникам оригінальної продукції, і споживачам аграріям. Агровиробники не завжди можуть розпізнати підробку, що спричиняє втрати врожаю та збитки.
Нестабільність цін на зерно і нестабільні прибутки агровиробників	Зміна клімату, війна та інші ризикові фактори зумовлюють коливання цін на зерно, що, у свою чергу, впливає на прибутки аграріїв і, відповідно, на їхню здатність купувати ЗЗР.

Джерело: сформовано авторами.

Хоча ситуація певною мірою стабілізувалася, а виробники й споживачі ЗЗР адаптувалися до умов воєнного часу, тим не менше вплив ризиків залишається відчутним. Попередньо на 2025 р. прогнозувалося вже незначне підвищення цін на ЗЗР, зокрема через вплив логістичних витрат і вартість

сировини. Ризиком, який загрожує ринку ЗЗР в Україні продовжує залишатися й те, що частка фальсифікату є доволі високою і стабільною – на рівні 20-25%. Окрім того, фахівці асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» зазначають, що використання такої продукції створює ризики не лише для тих, хто її застосовує, а й

для навколишнього середовища і потенційних споживачів обробленої сільськогосподарської продукції. Особливо загрозливим виступає те, що застосування фальсифікованих ЗЗР може мати не тільки короткострокові негативні наслідки для довкілля і здоров'я людини, а й продовжувати шкодити в довгостроковій перспективі. У цьому контексті показовим є досвід компанії Syngenta, яка активно впроваджує програми з захисту біорізноманіття, зокрема з фокусом на здоров'я бджіл і інших корисних комах, а також проводить навчання з відповідального застосування засобів захисту рослин для агровиробників [5]. Реалізація таких програм компаніями, що реалізують ЗЗР зумовлена тим, що вони також відчувають вплив ризиків контрафактної продукції, так як недоотримують прибутки в разі, коли аграрії купують неперевірені препарати в обхід офіційних дистриб'юторів.

Не дивлячись на нестабільні умови господарювання й існуючі ризики, в 2025 р., порівняно з 2022-2023 рр., ринок ЗЗР почав зростати в кількісному вираженні. Усе більше аграріїв поступово повертається до інтенсивних технологій захисту й живлення. Повернулася в обробіток частина сільськогосподарських угідь у Харківській і Херсонській областях, через що площа обробітку стала більшою і це також активізувало ринок ЗЗР в Україні.

У цілому, ринок засобів захисту рослин в Україні станом на 2025 р. характеризується: високою конкуренцією, зважаючи на присутність іноземних імпортерів і вітчизняних виробників; постійним оновленням асортименту, так як продавці намагаються не тільки не втратити, а й залучити нових покупців в умовах ризиків; зростанням частки вітчизняного виробництва, завдяки обмеженню імпортних надходжень в умовах війни; певною нестабільністю, пов'язаною з дефіцитом сировини і

зростанням цін на неї, а також із нестабільним становищем агровиробників в умовах війни.

Висновки. Таким чином, в умовах сучасності вирощувати більшість сільськогосподарських культур вирощувати без засобів захисту рослин економічно не вигідно, тому що вони даватимуть мінімальні врожаї. У свою чергу, альтернативи пестицидам за ефективністю нині немає. Між тим на фоні екологізації суспільства і сільського господарства, в перспективі може поширюватися поєднання пестицидів і біологічних продуктів, які вже привертають увагу виробників і споживачів ЗЗР. Загалом, на підставі аналізу сучасного стану ринку засобів захисту рослин і ризиків, які його супроводжують, стало можливим окреслити основні перспективні напрями його розвитку: збільшення використання біологічного захисту рослин і інтегрованих систем захисту; розробка і впровадження більш безпечних для довкілля й здоров'я людини ЗЗР; удосконалення регулювання і контролю за обігом ЗЗР. Основними тенденціями в умовах сьогодення на ринку ЗЗР є те, що більшість аграріїв прагнуть зекономити на пестицидах через скрутний фінансовий стан і невизначеність умов господарювання, а виробники препаратів ризикують через можливість втрати клієнтів, високу конкуренцію і високі ціни на сировину. Виходячи з цього, до перспективного напрямку розвитку ринку ЗЗР відносимо також партнерські відносини, які нині вже починають практикувати провідні компанії. Це і: доступ агровиробників до відтермінування платежів; і робота менеджерів, які не нав'язують продукти, а пропонують варіанти; і агрономічний супровід. Тісна співпраця між аграріями і виробниками ЗЗР у підсумку сприятиме збереженню природних екосистем і мінімізації ринкових ризиків загалом. Це, у свою чергу, забезпечить стабільність урожаїв і сприятиме підвищенню якості сільськогосподарської продукції.

Література:

1. Амонс С. Е. Біологічний захист рослин в системі органічного землеробства. Сільське господарство та лісівництво. 2022. № 25. С. 167-183. DOI: <https://doi.org/10.37128/2707-5826-2022-2-13>
2. Аналіз ринку засобів захисту рослин в Україні. 2024 рік. *Pro-consulting.ua*. 2024. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-sredstv-zashity-rastenij-v-ukraine-2024-god>
3. Басанець О. Світовий ринок ЗЗР продовжує зростати, лідером є Бразилія та США. *SuperAgronom.com*. URL: 2025. <https://superagronom.com/news/20380-svitoviy-rinok-zzr-prodovjuye-zrostati-liderom-ye-braziliya-ta-ssha>
4. Вдовенко Н., Томілін О., Коваленко Л., Гечбаія Бадрі, Кончаковський Є. Світові тенденції та перспективи розвитку ринку засобів захисту рослин. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. Vol. 8, No. 2. Pp. 179-205. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/items/cf15a079-af8e-4bb8-bc50-7ce3bf794b8e>
5. В Україні 25% засобів захисту рослин є підробкою. 2025. URL: <https://www.agronom.com.ua/v-ukrayini-25-zasobiv-zahystu-roslyn-ye-pidrobkoju/>
6. Безпеченість сільгосппідприємств засобами захисту рослин (за інформацією Держпродспоживслужби). *Міністерство аграрної політики та продовольства України. Офіційний веб сайт*. 2025. URL: <https://minagro.gov.ua/napryamki/roslinnictvo/pidgotovka-i-provedennya-vesnyano-polovih-robit/pidgotovka-do-provedennya-polovih-robit/zabezpechenist-silgospidpriyemstv-zasobami-zahystu-roslin>
7. Зацаринна В. Ринок засобів захисту рослин: ключові тенденції, виклики та перспективи. 2024. URL: <https://bessarabiainform.com/2024/11/rynok-zasobiv-zahystu-roslyn-klyuchovi-tendentsii-vyklyky-ta-perspektivy/>
8. Крутякова В., Гулич О., Янсе Л. Стан і проблеми ринку біологічних засобів захисту рослин в Україні. *Вісник аграрної науки*. 2023. №1 (838). С. 30-39. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202212-04>

9. Лебідь Л. Аграрії все частіше обирають продукти українського виробництва. Як два роки війни змінили ринок ЗЗР. *AgroPortal.ua*. 2024. URL: <https://agroportal.ua/publishing/intervyu/agrariji-vse-chastishe-obirayut-produkti-ukrajinskogo-virobnictva-yak-dva-roki-viyni-zminili-rinok-zzr>
10. Нерянова І. В., Голук В. Я. Проблеми та стан ринку засобів захисту рослин від початку повномасштабного вторгнення. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи : зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф.*, м. Київ, 25 квіт. 2024 р. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. 236 с. С. 88-90.
11. Нужна Ю. К., Пічугіна М. А. Ринок засобів захисту рослин України: виклики євроінтеграції. Сучасні підходи до управління підприємством. *Збірник тез доповідей IX Всеукраїнської науково-практичної конференції*. 2018. С. 63-64. URL: <http://conf.management.fmm.kpi.ua/proc/issue/view/7374>
12. Овсієнко О. В., Мерзвинський О. С. Збутові стратегії дистриб'юторів насіння, засобів захисту рослин і добрив на українському ринку. *Ефективна економіка*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.7.86>
13. Перспективи розвитку ринку ЗЗР в Україні: аналітика та прогнози. 2025. URL: <https://bukowina.org.ua/blog/technology/perspektyvy-rozvytku-rynku-zzr-v-ukrayini-analytika-ta-prognozy/>
14. Потаєва О. У 2024 році ринок насіння та ЗЗР в Україні залишився стабільним. *AgroTimes*. 2024. URL: <https://agrotimes.ua/agromarket/u-2024-rocz-rynok-nasinnja-ta-zzr-v-ukrayini-zalyshyvsya-stabilnym/>
15. Ринок закупівель змістився у часі на 2-3 місяці. *Agroportal.ua*. 2024. URL: <https://www.lnz.com.ua/news/rinok-zakupivel-zmistivsa-u-casi-na-2-3-misaci>
16. Станкевич С. В. Ринок пестицидів України: монографія. Харків: Видавництво Іванченка І. С. 2020. 175 с.
17. Степанець І. Особливості маркетингових стратегій підприємств на ринку засобів захисту рослин. *Київський економічний науковий журнал*. 2025. № 10. С. 123-131. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-16>
18. Телічко Н. А., Адубецький В. О. Організаційно-економічний механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю господарюючих суб'єктів на ринку засобів захисту рослин. *Актуальні аспекти розвитку науки і освіти: зб. мат-лів III Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 09-10 листопада 2023 р.). Одеса, ОДАУ. 2023. С. 592-595.

References:

1. Amons, S. E. (2022). Biologichnyj zakhyst roslyn v systemi orghanichnogho zemlerobstva. *Siljsjke ghospodarstvo ta lisivnyctvo*, 25, 167-183. <https://doi.org/10.37128/2707-5826-2022-2-13>
2. Analiz rynku zasobiv zakhystu roslyn v Ukraini. 2024 rik. (2024). *Rro-consulting.ua*. <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-sredstv-zashity-rastenij-v-ukraine-2024-god>
3. Basanecj, O. (2025). Svitovij rynek ZZR prodovzhuje zrostaty, liderom je Brazyliya ta SSHA. *SuperAgronom.com*. <https://superagronom.com/news/20380-svitoviy-rinok-zzr-prodovzhuje-zrostati-liderom-ye-braziliya-ta-ssha>
4. Vdovenko, N., Tomilin, O., Kovalenko, L., Ghechbayja Badri, Konchakovskij, Je. (2022). Svitovi tendenciji ta perspektyvy rozvytku rynku zasobiv zakhystu roslyn. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 8(2), 179-205. <https://dspace.pdau.edu.ua/items/cf15a079-af8e-4bb8-bc50-7ce3bf794b8e>
5. V Ukraini 25% zasobiv zakhystu roslyn je pidrobkoju. (2025). <https://www.agronom.com.ua/v-ukrayini-25-zasobiv-zahystu-roslyn-ye-pidrobkoju/>
6. Zabezpechenist siljghosppidpriyemstv zasobamy zakhystu roslyn (za informacijeju Derzhprodspozhyvsyluzhby). (2025). *Ministerstvo aghrarnoji polityky ta prodovolstva Ukrainy. Oficijnyj veb sajт*. <https://minagro.gov.ua/napryamki/roslinnictvo/pidgotovka-i-provedennya-vesnyano-polovih-robit/pidgotovka-do-provedennya-polovih-robit/zabezpechenist-silghosppidpriyemstv-zasobami-zahystu-roslyn>
7. Zacarynna, V. (2024). Rynek zasobiv zakhystu roslyn: ključovi tendenciji, vyklyky ta perspektyvy. <https://bessarabiainform.com/2024/11/rynek-zasobiv-zahystu-roslyn-klyuchovi-tendentsii-vyklyky-ta-perspektyvy/>
8. Krutjakova, V., Ghulych, O., Janse, L. (2023). Stan i problemy rynku biologichnykh zasobiv zakhystu roslyn v Ukraini. *Visnyk aghrarnoji nauky*, 1 (838), 30-39. <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202212-04>
9. Lebidj, L. (2024). Aghrariji vse chastishe obyrajutj produkty ukrajinsjkogho vyrobnyctva. Jak dva roky viyny zminyly rynek ZZR. *AgroPortal.ua*. <https://agroportal.ua/publishing/intervyu/agrariji-vse-chastishe-obirayut-produkti-ukrajinskogo-virobnictva-yak-dva-roki-viyni-zminili-rinok-zzr>
10. Nerjanova, I. V., Gholjuk, V. Ja. (2024). Problemy ta stan rynku zasobiv zakhystu roslyn vid pochatku povnomasshtabnogho vtorgnennja. *Biznes, innovaciji, menedzhment: problemy ta perspektyvy : zb. tez dop. V Mizhnar. nauk.-prakt. конф.*, м. Kyjiv, 25 kvit. 2024 r. Kyjiv : KPI ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 88-90.
11. Nuzhna, Ju. K., Pichughina, M. A. (2018). Rynek zasobiv zakhystu roslyn Ukrainy: vyklyky jevrointegraciji. Suchasni pidkhody do upravlinnja pidpriyemstvom. *Zbirnyk tez dopovidej IX Vseukrajinskoji nauково-praktychnoji konferenciji*, 63-64. <http://conf.management.fmm.kpi.ua/proc/issue/view/7374>
12. Ovsijenko, O. V., Merzhvinskij, O. S. (2025). Zbutovi strateghiji dystryb'jutoriv nasinnja, zasobiv zakhystu roslyn i dobryv na ukrajinskomu rynku. *Ефективна економіка*. <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.7.86>
13. Perspektivy rozvytku rynku ZZR v Ukraini: analityka ta proghnozy. (2025). <https://bukowina.org.ua/blog/technology/perspektyvy-rozvytku-rynku-zzr-v-ukrayini-analytika-ta-prognozy/>
14. Potajeva, O. (2024). U 2024 roci rynek nasinnja ta ZZR v Ukraini zalyshyvsja stabilnym. *AgroTimes*. <https://agrotimes.ua/agromarket/u-2024-rocz-rynok-nasinnja-ta-zzr-v-ukrayini-zalyshyvsja-stabilnym/>
15. Rynek zakupivelj zmistyvsja u chasi na 2-3 misjaci. (2024). *Agroportal.ua*. <https://www.lnz.com.ua/news/rinok-zakupivel-zmistivsa-u-casi-na-2-3-misaci>
16. Stankevych, S. V. (2020). Rynek pestycydiv Ukrainy: monoghrafija. Kharkiv: Vydavnyctvo Ivanchenka I. S., 175.

17. Stepanecj, I. (2025). Osoblyvosti marketyngovykh strategij pidpryjemstv na rynku zasobiv zakhystu roslyn. Kyjivskyj ekonomichnyj naukovyj zhurnal, 10, 123-131. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-16>
18. Telichko, N. A., Adubecjkyj, V. O. (2023). Orghanizacijno-ekonomichnyj mekhanizm upravlinnja innovacijno-investycijnoju dijalnistju ghospodarjujuchykh sub'ektiv na rynku zasobiv zakhystu roslyn. Aktualjni aspekty rozvytku nauky i osvity: zb. mat-liv III Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Odesa, 09-10 lystopada 2023 r.). Odesa, ODAU, 592-595.



Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License